

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.013.07.2017

P/17/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/027 – System awansu zawodowego nauczycieli.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2015/2016-2017/2018 (do czasu kontroli NIK) oraz okres wcześniejszy, jeżeli ma wpływ na kontrolowaną działalność.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Jerzy Stachowiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/84/2017 z dnia 21 września 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1]
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Iwaszkiewicza w Sandomierzu (dalej: Szkoła).
kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Szuba – dyrektor Szkoły od 1 września 2016 r. (dalej: dyrektor). Uprzednio w okresie od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2016 r. dyrektorem była Ewa Gracz. [dowód: akta kontroli str. 2-5]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna	W latach 2015-2017 nauczyciele Szkoły starający się o uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego spełnili wymagania określone w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli². Wprowadzone przez nich zmiany do procesu nauczania były trwałe, m.in. kontynuowano znaczącą większość zadań realizowanych w okresie poprzedzającym uzyskanie stopnia awansu zawodowego. Uzyskane w ramach awansu zawodowego kompetencje wpływały na jakość procesu nauczania oraz rozwój zawodowy nauczycieli. Wszyscy nauczyciele Szkoły uczestniczyli w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w doskonaleniu zawodowym.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 staże na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego ukończyło ogółem czterech nauczycieli Szkoły. Nauczyciele odbywający staże uczestniczyli w obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez doświadczonych nauczycieli oraz brali udział w doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Szkołę i wynikającym z jej potrzeb. Szkoła zapewniła nauczycielom odbywającym staże warunki do korzystania przez nich z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznej i innych instytucji oświatowych. Dyrektor Szkoły dokonał oceny dorobku zawodowego wszystkich nauczycieli po odbyciu przez nich stażu na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego, jednakże oceny dwóch nauczycieli dyplomowanych nie zostały sporządzone w pełni rzetelnie. W uzasadnieniach tych ocen nie wskazano przesłanek uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych § 8 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. poz. 393, dalej: rozporządzenie w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

Dyrektor Szkoły systematycznie przeprowadzał ewaluacje różnych obszarów działalności szkoły, a w czerwcu 2017 r. dokonał diagnozy wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły. Awans zawodowy nauczycieli na wyższy stopień wpłynął pozytywnie na działalność dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą Szkoły. Skutkowało wprowadzeniem działalności innowacyjnej w zakresie zajęć wychowania fizycznego, przygotowania nauczyciela w zakresie pracy z dziećmi z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, prowadzenia zajęć dodatkowych z zakresu *Treningu Umiejętności Społecznych* w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wszyscy nauczyciele dyplomowani prowadzili zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania uczniów oraz przygotowywali uczniów do udziału w konkursach przedmiotowych, turniejach i olimpiadach.

W Szkole zapewniono warunki do doskonalenia zawodowego nauczycieli. Rzetelnie określono potrzeby szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli i zrealizowano przyjęte plany doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zmniejszyła się aktywność w zakresie doskonalenia i doksztalcania zawodowego. W roku szkolnym 2015/2016 15 nauczycieli (36%) nie uczestniczyło w zewnętrznych formach doskonalenia nauczycieli, ale w następnych latach szkolnych sytuacja ta uległa poprawie w wyniku wprowadzenia skutecznego motywowania do doskonalenia zawodowego nauczycieli dyplomowanych m.in. poprzez ustalenie wpływu aktywności nauczycieli w doskonaleniu zawodowym na ocenę pracy, a także na wysokość dodatku motywacyjnego i nagród dla nauczycieli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Nadawanie nauczycielom stopni awansu zawodowego

Opis stanu
faktycznego

1.1. W związku z wchodzącą od 1 września 2017 r. reformą organizacyjną systemu oświaty nastąpiło przekształcenie Szkoły z sześcioklasowej szkoły podstawowej w szkołę ośmioklasową oraz włączenie w jej strukturę dotychczasowego gimnazjum nr 1 im. Jana Długosza. Aktualnie Szkoła ma status 8-letniej szkoły podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi. Szkołę tworzy 40 oddziałów liczących 888 uczniów, z tego 27 stanowią oddziały szkoły podstawowej liczące 587 uczniów, a 13 to oddziały gimnazjalne liczące 301 uczniów. [dowód: akta kontroli str. 198]

Ogólna liczba zatrudnionych w Szkole nauczycieli w latach szkolnych 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018 wynosiła: 46, 47 i 99, z tego:

- liczba nauczycieli pełnozatrudnionych: 42, 44 i 91 (91%, 94% i 92%);
- liczba nauczycieli niepełnozatrudnionych: 4, 3 i 8 (9%, 6% i 8%).

Na łączną liczbę nauczycieli składali się nauczyciele:

- stażyści: 0, 0 i 1 (0%, 0% i 1%);
- kontraktowi: 2, 2 i 6 (4,3%, 4,3% i 6,1%);
- mianowani: 6, 5 i 11 (13%, 10,6% i 11,1%);
- dyplomowani: 38, 40 i 81 (82,6%, 85,1% i 81,8%);
- bez stopnia: 0, 0 i 0.

[dowód: akta kontroli str.6]

1.2. Ogółem w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 staże odbyło czterech nauczycieli Szkoły, z tego dwie osoby na stopień nauczyciela mianowanego i dwie osoby na stopień nauczyciela dyplomowanego. Wszyscy nauczyciele odbywający staże uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego za okresu stażu, wystąpili z wnioskami o wszczęcie odpowiednio postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego na wyższy stopień awansu zawodowego i takie stopnie uzyskali. [dowód: akta kontroli str. 7]

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki nieskutecznego odbycia stażu, jak również nieuzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu, niezłożenia przez nauczyciela w roku uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego wniosku o wszczęcie postępowania egzaminacyjnego lub kwalifikacyjnego na wyższy stopień,

a także nieuzyskania przez nauczyciela wnioskowanego wyższego stopnia awansu zawodowego. [dowód: akta kontroli str. 13]

Dokonano sprawdzenia zorganizowania przebiegu staży, w wyniku którego ustalono, że:

- do staży dopuszczono nauczycieli po upływie wymaganego okresu pracy po uzyskaniu poprzedniego stopnia awansu, zgodnie z art. 9d ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³;
- nauczyciele dopuszczeni do stażu spełniali warunek posiadania wymaganych dla ich stanowisk (realizowanych zajęć edukacyjnych) kwalifikacji zawodowych (wykształcenia kierunkowego i przygotowania pedagogicznego);
- zatwierdzono właściwie opracowane plany rozwoju zawodowego nauczycieli na okres staży – spełniające wymagania, o których mowa w art. 9g ust. 10 ustawy Karta Nauczyciela (uwzględniając dopuszczalne ich korygowanie w trakcie stażu);
- nauczycielom odbywającym staż na stopień nauczyciela mianowanego przydzielono właściwego opiekuna stażu, zgodnie z art. 9c ust. 4 ustawy Karta Nauczyciela.

[dowód: akta kontroli str. 16-19]

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu dyrektor Szkoły zapewnia nauczycielowi odbywającemu staż warunki do:

- 1) obserwacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych oraz innych prowadzonych w szkole, w szczególności zajęć prowadzonych przez nauczyciela tego samego przedmiotu lub rodzaju zajęć w tej samej lub innej szkole;
- 2) udziału w formach kształcenia ustawicznego, jeżeli wynika to z zatwierdzonego planu rozwoju zawodowego i potrzeb szkoły;
- 3) korzystania z pomocy merytorycznej i metodycznej poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innych placówek i instytucji oświatowych.

Nauczyciele mianowani ubiegający się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego korzystali z obserwacji odpowiednich zajęć edukacyjnych prowadzonych przez innych doświadczonych nauczycieli, przy czym liczba obserwowanych zajęć przez nauczycieli odbywających staż wyniosła 1 i 2 godziny, prowadzili oni także lekcje otwarte dla innych nauczycieli w ilości 32 i 91 godzin. W przypadku nauczycieli kontraktowych ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego liczba zajęć obserwowanych wyniosła 1 i 9, a liczba prowadzonych zajęć otwartych 7 i 6. [dowód: akta kontroli str. 8, 9]

W planach rozwoju zawodowego nauczyciele nie określali liczby godzin zaplanowanych zajęć obserwowanych oraz zajęć otwartych, a w przypadku jednego z nauczycieli nie zaplanowano ich w ogóle. Nie skorzystano także z możliwości modyfikacji planu rozwoju zawodowego. [dowód: akta kontroli str. 24-27]

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *przepisy rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu określają dokładną liczbę godzin zajęć obserwowanych oraz zajęć przeprowadzonych w obecności opiekuna stażu bądź dyrektora w odniesieniu do nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela kontraktowego. Przepisy te nie precyzują ilości godzin tych zajęć w odniesieniu do nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. Natomiast zajęcia te są realizowane na bieżąco i są zbieżne z planem pracy szkoły.* [dowód: akta kontroli str. 14]

Zakres doskonalenia zawodowego przewidziany w planach rozwoju zawodowego nie wskazywał na konkretne formy doskonalenia oraz ich liczby, natomiast w sposób ogólny sygnalizował gotowość nauczyciela do odbywania różnych dostępnych w szkole i oferowanych na rynku form. Nauczyciele wymieniali m.in. udział w kursach szkoleniowych, udział w spotkaniach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli (dalej: WDN), udział w szkoleniach rady pedagogicznej, udział w warsztatach metodycznych i konferencjach. [dowód: akta kontroli str. 54, 65, 74, 83, 87]

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1189.

Dyrektor Szkoły odnośnie organizowania wsparcia w zakresie korzystania z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych podała: *Szkoła organizuje wsparcie dla nauczycieli odbywających staż na kolejny stopień awansu zawodowego w zakresie korzystania z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych instytucji i placówek oświatowych poprzez:*

- *organizację szkoleń wewnętrznych z udziałem ww. instytucji;*
- *przekazywanie informacji o indywidualnych formach doskonalenia (kursy, szkolenia);*
- *zachęcanie do uczestnictwa w programach oraz projektach instytucji, o których mowa powyżej;*
- *finansowanie lub współfinansowanie udziału w warsztatach, konferencjach, szkoleniach oraz innych formach doskonalenia;*
- *udostępnianie do wglądu dokumentacji poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie opinii, orzeczeń itp.;*
- *pomoc w nawiązywaniu kontaktów z poradnią i instytucjami.*

[dowód: akta kontroli str. 15]

Czterej nauczyciele objęci badaniem nie uczestniczyli bezpośrednio w szkoleniach organizowanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Wszyscy nauczyciele mieli możliwość korzystania podczas stażu z pomocy tych poradni oraz innych placówek i instytucji oświatowych. Współpraca z ww. instytucjami obejmowała m.in. analizę opinii i orzeczeń wydawanych przez poradnię, organizowanie zajęć logopedyczno-czytelniczych prowadzonych przez logopedę, współpracę z poradnią zdrowia psychicznego, współpracę ze specjalistycznym gabinetem psychologicznym. Wśród innych placówek i instytucji oświatowych, z którymi podejmowano współpracę nauczyciele wymienili m.in.: Instytut Rozwoju Oświaty, komitety olimpiad przedmiotowych, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sandomierzu, Miejską Bibliotekę Publiczną w Sandomierzu, filię Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach, szkoły i przedszkola działające na terenie Sandomierza, a także wydawnictwa, księgarnie, fundacje i kluby sportowe. [dowód: akta kontroli str. 28-33]

Wyjaśniając przyczyny braku bezpośredniego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną oraz braku współpracy z ww. poradnią przez jednego z nauczycieli dyrektor podała: *w Szkole pracuje zespół specjalistów składający się z psychologa i pedagogów, którzy prowadzą szkoleniowe rady pedagogiczne podejmujące problematykę zbieżną z wynikami nadzoru pedagogicznego i priorytetami polityki oświatowej państwa, jak również konsultują aktualne problemy edukacyjno-wychowawcze, z którymi boryka się Szkoła. Wszyscy nauczyciele, w tym również odbywający staż mają możliwość uczestniczenia w ww. radach, jak również zasięgnięcia porady tych specjalistów.* [dowód: akta kontroli str. 160]

W badanym okresie nauczyciele odbywający staż mieli możliwość skorzystania z czterech form szkoleniowych zorganizowanych w Szkole, które przeprowadzili pracownicy innych placówek i instytucji oświatowych, tj.:

- „Podręczniki szkolne – rola i zadania biblioteki szkolnej we wprowadzaniu zmian od roku szkolnego 2014/2015” – organizator Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach;
- „Metody postępowania z uczniem trudnym” – organizator Niepubliczna Placówka Doskonalenia Nauczycieli „Cogito”;
- „Stres i wypalenie zawodowe w pracy nauczyciela” – organizator Niepubliczna Placówka Doskonalenia Nauczycieli w Tarnobrzegu;
- „Prawne aspekty pracy nauczycieli – odpowiedzialność cywilna i karna” – organizator Centrum Rozwoju Edukacji i Doskonalenia Kadr w Katowicach.

[dowód: akta kontroli str. 105]

Nauczyciele odbywający staż na stopień nauczyciela mianowanego realizowali zadania określone w § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu oraz nabywali kompetencje określone w § 7 ust. 2 tego rozporządzenia, a odbywający staż na stopień nauczyciela dyplomowanego realizowali wszystkie zadania oraz nabywali kompetencje określone w § 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 1-3 i 5 ww. rozporządzenia, a także realizowali po trzy zadania wybrane spośród wymienionych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu. Struktura tych zadań realizowanych przez nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela dyplomowanego przedstawiała się następująco:

1) w ramach zadania a) *„opracowanie i wdrożenie programu działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych odpowiednio z oświatą, pomocą społeczną lub postępowaniem w sprawach nieletnich”*:

- opracowano program pracy dla uczniów mających problemy w nauce oraz uczniów zdolnych;
- opracowano i współtworzono program przedstawień w ramach obchodów Dnia Języków Obcych;
- opracowano program zajęć indywidualnych dla ucznia z Zespołem Aspergera;
- współtworzono plan pracy Samorządu Uczniowskiego;
- wdrożono nowy program w ramach Klubu Europejczyka.

2) w ramach zadania c) *„poszerzenie zakresu działań szkoły, w szczególności dotyczących zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych”*:

- współorganizowano Międzyszkolny Konkurs Recytatorski;
- wzięto udział w konkursach i przeglądach poza szkołą;
- wzięto udział w zabawie plenerowej „Fundusze europejskie z ludzką twarzą”;
- przeprowadzono dodatkowe zajęcia dla uczniów biorących udział w Olimpiadzie z języka Angielskiego;
- wzięto udział w akcji Góra Grosza;
- przeprowadzono cykl zajęć związanych z kulturą krajów anglojęzycznych;
- wzięto udział w konkursach i przeglądach piosenki anglojęzycznej;
- przeprowadzono szereg konkursów ogólnopolskich oraz konkursów o Unii Europejskiej.

3) w ramach zadania e) *„wykonywanie zadań na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich we współpracy z innymi osobami, instytucjami samorządowymi lub innymi podmiotami”*:

- współpracowano z zakładami dydaktyki uczelni wyższych,
- współpracowano z fundacją „Dla Naszych dzieci” oraz „Nasz dom”,
- współpracowano z wydawnictwem Pearson,
- współpracowano z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- koordynowano konkurs plastyczny „Nie dla przemocy” zorganizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Urząd Miejski,
- współpracowano z fundacją „Dla Naszych dzieci”,
- współpracowano z Bankiem PKO BP i sprawowano opiekę nad Szkolną Kasą Oszczędności.

[dowód: akta kontroli str. 43-52]

1.3. Wyjaśniając zasady dokumentowania obserwacji zajęć edukacyjnych nauczycieli, podała: *obserwację zajęć edukacyjnych nauczycieli dyrektor lub wicedyrektor Szkoły dokumentuje poprzez arkusz obserwacji lekcji, arkusz obserwacji zajęć koleżeńskich/otwartych, arkusz imprezy/uroczystości szkolnej. Ponadto dyrektor Szkoły zleca liderowi danego zespołu przedmiotowego sporządzenie sprawozdania z pracy zespołów przedmiotowych (w ramach WDN) za dany rok szkolny, a także sporządza notatkę w dzienniku lekcyjnym lub dzienniku innych zajęć dotyczącą obserwowanej lekcji. Od roku szkolnego 2016/2017 w naszej szkole przygotowuje się listę zajęć otwartych*

prowadzonych przez nauczycieli szkoły, w tym odbywających staż w związku z awansem zawodowym – na dany rok szkolny. [dowód: akta kontroli str. 13]

Dyrektor Szkoły w badanym okresie dokonała sześciu obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli objętych badaniem w okresie odbywania stażu (dwie osoby po dwie obserwacje oraz dwie osoby po jednej obserwacji). [dowód: akta kontroli str. 34-42]

Zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu nauczycieli składa dyrektorowi szkoły sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego w terminie 30 dni od zakończenia stażu. Na podstawie § 5 tego rozporządzenia opiekun stażu przedstawia dyrektorowi szkoły projekt oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu w terminie 14 dni od zakończenia stażu przez nauczyciela.

Wszyscy nauczyciele odbywający staż składali terminowo swoje sprawozdania z jego realizacji. Czas jaki upłynął od zakończenia stażu do złożenia sprawozdania wynosił od 6 do 28 dni. [dowód: akta kontroli str. 20-23]

Opiekunowie dwóch nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela mianowanego w terminie nieprzekraczającym 14 dni od zakończenia stażu złożyli projekty oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu. [dowód: akta kontroli str. 20, 22]

We wszystkich przypadkach przed dokonaniem oceny dorobku zawodowego nauczyciela Dyrektor Szkoły zasięgał opinii rady rodziców. [dowód: akta kontroli str. 20-23]

Wszyscy nauczyciele uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego, a w ocenach tych zamieszczono ich uzasadnienia. W uzasadnieniu ocen wskazano przesłanki uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych dla uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego, określone w § 7 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu. W przypadku nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego podano m.in., że *pogłębiali oni swoją wiedzę i umiejętności, podejmowali działania podnoszące jakość pracy szkoły i podejmowali pracę w zespołach zadaniowych*, nie wskazując jednak przesłanek uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych § 8. Dyrektor Szkoły dysponuje dokumentacją potwierdzającą powołane w uzasadnieniu przesłanki. [dowód: akta kontroli str. 94-103]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W uzasadnieniach ocen dorobku zawodowego za okres stażu dwóch nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego nie wskazano przesłanek uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych § 8 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu. Ocen tych dokonała była dyrektor Szkoły Ewa Gracz. [dowód: akta kontroli str. 94-97]

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: *ówczesna dyrektor (...) przedstawiła osiągnięcia nauczycieli i przez przeoczenie nie usystematyzowała ich pod kątem spełnienia wymogów określonych w § 8 ww. rozporządzenia. Od września 2016 r. była dyrektorem przebywa na emeryturze.* [dowód: akta kontroli str. 159]

Ocena dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu, dokonywana przez dyrektora Szkoły, jest w praktyce przesądzająca o możliwości uzyskania wyższego stopnia awansu zawodowego. Z tego względu ocena ta powinna być sporządzona w sposób jednoznacznie wykazujący spełnienie przez odbywającego staż wymagań określonych dla danego stopnia. Niewskazanie powyższych przesłanek w ocenie dorobku zawodowego za okres stażu nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego było działaniem nierzetelnym.

Ocena cząstkowa

Nauczycielom odbywającym w Szkole staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego zapewniono warunki niezbędne do przygotowania się do uzyskania stopnia awansu.

Wszyscy nauczyciele, którzy ukończyli staże w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 (łącznie cztery osoby) mieli możliwość obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez

innych doświadczonych nauczycieli, zrealizowali zaplanowane w ich planach rozwoju zawodowego formy kształcenia ustawicznego, brali udział w szkoleniach z zakresu organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów (organizowanych corocznie dla całości rady pedagogicznej). Nauczycielom kontraktowym odbywającym staż na stopień nauczyciela mianowanego dyrektor Szkoły przydzielił jako opiekunów nauczycieli dyplomowanych o specjalnościach nauczycielskich odpowiadających specjalności nauczyciela odbywającego staż. Wszyscy nauczyciele odbywający staże złożyli do dyrektora Szkoły w wymaganym terminie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, potwierdzające realizację przyjętych planów rozwoju zawodowego.

Dyrektor Szkoły dokonał ocen dorobku zawodowego nauczycieli po odbyciu staży na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego, jednakże oceny dwóch nauczycieli dyplomowanych nie zostały sporządzone w pełni rzetelnie. W uzasadnieniach tych nie wskazano przesłanek uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych § 8 rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu.

We wszystkich badanych przypadkach nauczyciele uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego za okres stażu, uzasadnione ich faktycznym dorobkiem zawodowym, udokumentowanym w ramach czynności nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora Szkoły. Oceny dorobku zawodowego nauczycieli zostały sporządzone przez dyrektora Szkoły po zasięgnięciu opinii rady rodziców, a w przypadku nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego także po przedstawieniu projektu oceny przez opiekunów staży.

2. Wpływ awansu zawodowego nauczycieli na działalność szkoły

Opis stanu
faktycznego

2.1. W badanym okresie ewaluacji wewnętrznej poddano wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek.⁴ Wg zapisów dokonanych w raportach z ewaluacji szkoła spełniała wymagania poddane ewaluacji. Jednocześnie powyższe raporty nie zawierają zapisów świadczących, że problematyka przeprowadzonych w ww. okresie ewaluacji wewnętrznych obejmowała wpływ awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły.

W badanym okresie została przeprowadzona przez pracowników Kuratorium Oświaty w Kielcach jedna ewaluacja zewnętrzna w roku szkolnym 2014/2015. Wg raportu z ewaluacji zewnętrznej zbadano funkcjonowanie Szkoły w następujących obszarach:

- uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej;
- szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji;
- szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

Wszystkie zbadane wymagania zostały przez kontrolujących ocenione na poziom B, oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę.

Żaden spośród obszarów objętych badaniem nie dotyczył wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły. [dowód: akta kontroli str. 93, 191]

Z wyjaśnień złożonych przez dyrektora Szkoły wynika, że w Szkole badanie wpływu awansu na podniesienie jakości pracy Szkoły było realizowane przez zobowiązanie nauczycieli do sporządzenia *Arkusza samooceny pracy nauczyciela*, zawierającego m.in. opis działań podejmowanych na rzecz poprawy jakości pracy szkoły. W opinii dyrektora awans zawodowy nauczycieli przyczynił się w znacznym stopniu do wzrostu jakości opieki, działań wychowawczych i edukacyjnych w Szkole. [dowód: akta kontroli str. 159]

⁴ Dz. U. poz. 1214.

Od roku 2016/2017 nauczyciele odbywający staż w związku z ubieganiem się o awans zawodowy zostali zobowiązani przez dyrektora do wypełnienia ankiet zatytułowanych *Wpływu awansu na podniesienie jakości pracy szkoły (diagnoza)*. Sporządzone w ramach nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2016/2017 ankiety zawierały następujące pozycje (pytania):

- 1) z jakich form doskonalenia zawodowego skorzystał nauczyciel?
- 2) które formy doskonalenia wynikały z planu rozwoju zawodowego, a które zostały zaproponowane przez dyrektora/lidera WDN?
- 3) w jaki sposób nauczyciel wykorzystał pozyskaną w ramach doskonalenia zawodowego wiedzę lub zdobyte umiejętności?
- 4) jak ocenia nauczyciel wpływ odbytych form doskonalenia zawodowego na warsztat pracy.

Ankiety wypełniło trzech nauczycieli odbywających staż w roku szkolnym 2016/2017, którzy oceniając wpływ odbytych form doskonalenia zawodowego na własny warsztat pracy podali m.in.:

- poszerzenie warsztatu pracy i wykorzystanie zdobytej wiedzy podczas zajęć;
- poszerzenie aktywności zawodowej w aspekcie wychowawczym;
- nowatorski charakter zajęć w środowisku nauczycieli wychowania fizycznego.

Wyniki analizy tych ankiet zostały zamieszczone w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2016/2017 (pkt 11 sprawozdania). [dowód: akta kontroli str. 180-186, 196, 197]

2.2. Badania zagadnienia aktywności nauczycieli po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowego w zakresie działań podnoszących jakość pracy szkoły wdrożonych w okresie stażu przeprowadzono w odniesieniu do nauczycieli, którzy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 uzyskali stopień awansu nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego jako zatrudnieni w kontrolowanej szkole i kontynuują zatrudnienie w tej szkole nadal w roku szkolnym 2017/2018 (dwóch nauczycieli).

Pierwszy z nauczycieli dyplomowanych realizował w roku zakończenia stażu sześć różnych działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły (m.in. przeprowadzenie i analiza egzaminów próbnych i testów kompetencji), zaś w pierwszym roku szkolnym po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego realizował cztery takie działania (o dwa mniej, tj. o 33%). Drugi⁵ nauczyciel dyplomowany zadeklarował odpowiednio dziewięć i sześć takich działań (m.in. opracowanie i uaktualnienie dokumentów szkolnych). W zakresie doskonalenia pracy własnej pierwszy z nauczycieli zadeklarował wdrożenie w roku zakończenia stażu sześciu różnych działań, z których cztery kontynuował w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, a pięć w roku następnym. Drugi z nauczycieli wskazał sześć takich działań w okresie stażu oraz pięć po jego zakończeniu. Nauczyciele uczestniczyli w roku szkolnym zakończenia stażu odpowiednio w pięciu i dziewięciu formach doskonalenia zawodowego, a w dwóch i pięciu po ukończeniu stażu. Nie ukończyli oni żadnych kursów kwalifikacyjnych, studiów drugiego stopnia, studiów podyplomowych, zarówno w ostatnim roku stażu. Obaj nauczyciele dyplomowani wykorzystywali technologie informacyjno-komunikacyjne w prowadzeniu 2,8% i 80% wszystkich zajęć lekcyjnych zrealizowanych w II semestrze roku szkolnego zakończenia stażu, a także w II semestrze roku szkolnego następującego po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

Pierwszy z nauczycieli zadeklarował, że w ostatnim roku stażu oraz w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zrealizował jedną godzinę zajęć otwartych dla innych nauczycieli, natomiast nie prowadził zajęć szkoleniowych dla innych nauczycieli. Drugi nauczyciel prowadził po jednej godzinie ww. zajęć w okresie stażu oraz odpowiednio dwie i jedną godzinę po zakończeniu stażu. Pierwszy nauczyciel nie wykonywał zadań służących poszerzeniu zakresu działań szkoły, natomiast drugi zadeklarował 10 takich działań w okresie stażu i siedem po jego zakończeniu.

⁵ Drugi nauczyciel dyplomowany w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego przebywał na urlopie macierzyńskim.

Dodatkowe zajęcia dla uczniów w wymiarze przeciętnie dwóch godzin tygodniowo prowadzono zarówno w roku zakończenia stażu, jak również w pierwszym i drugim roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego przez pierwszego nauczyciela dyplomowanego. Drugi nauczyciel zadeklarował odpowiednio jedną godzinę tygodniowo w okresie stażu oraz dwie godziny po zakończeniu stażu. Pierwszy z nauczycieli w ostatnim roku stażu oraz w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zadeklarował realizację czterech różnych zadań we współpracy z innymi osobami, instytucjami i pomiotami na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich. W przypadku drugiego nauczyciela liczba tych zadań wyniosła po sześć w ostatnim roku stażu i po jego zakończeniu.

Ponadto w ostatnim roku stażu pierwszy nauczyciel dyplomowany przygotowywał uczniów do udziału w dwóch ogólnopolskich konkursach lingwistycznych, przy czym żaden z uczniów nie został zakwalifikowany do finału zawodów. W roku następnym przygotowywał on uczniów do udziału w trzech takich konkursach. Drugi z nauczycieli przygotowywał uczniów do jednego konkursu zarówno w okresie stażu, jak i po jego zakończeniu. Nauczyciel ten ponadto w drugim roku po zakończeniu stażu był liderem programu „Superkoderzy – uczymy języka programowania”. [dowód: akta kontroli str. 106-115]

Badaniem w zakresie wpływu awansu zawodowego nauczycieli, na jakość pracy szkoły objęto jednego nauczyciela mianowanego, który ukończył staż w roku szkolnym 2014/2015⁶.

Nauczyciel mianowany brał udział w pracach organów szkoły, zarówno w ostatnim roku stażu, jak i w kolejnych latach szkolnych po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego.

W roku zakończenia stażu nauczyciel ten wziął udział łącznie w siedmiu formach doskonalenia zawodowego. W pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego ukończył on sześć form doskonalenia zawodowego, natomiast w roku drugim – 10.

Nauczyciel mianowany zadeklarował realizację w ostatnim roku stażu trzech godzin zajęć otwartych dla innych nauczycieli, w pierwszym roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego – 0, a w drugim roku – dwie godziny. Realizację jednych zajęć szkoleniowych dla innych nauczycieli zadeklarował on tylko w drugim roku po zakończeniu stażu.

W żadnym z rozpatrywanych okresów nauczyciel ten nie prowadził zajęć, uwzględniających potrzeby rozwojowe uczniów, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia uzyskiwania stopni awansu. Ponadto nauczyciel ten w roku zakończenia stażu podjął łącznie trzy różne rodzaje działań na rzecz środowiska lokalnego. W pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego liczba podjętych działań wyniosła dwa, a w roku następnym – cztery.

Nauczyciel mianowany zadeklarował, że w ostatnim roku stażu podjął dwa zadania uwzględniające współczesne problemy społeczne i cywilizacyjne, zaś w pierwszym i drugim roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego podjął odpowiednio trzy i cztery takie zadania.

Nauczyciel ten wykorzystywał w pracy technologię informacyjno-komunikacyjną w zakresie, od 22% do 23% wszystkich zajęć lekcyjnych zrealizowanych w II semestrze roku zakończenia stażu oraz po jego zakończeniu.

Nauczyciel odbywający staż na stopień nauczyciela mianowanego nie sprawował funkcji wychowawcy, natomiast uczestniczył w pracy zespołu ds. ewaluacji wewnętrznej, zarówno w okresie stażu, jak i po jego zakończeniu.

Zajęcia dodatkowe dla uczniów w wymiarze dwóch godzin tygodniowo prowadzono w okresie stażu na stopień nauczyciela mianowanego oraz w pierwszym roku po uzyskaniu tego stopnia awansu. Aktualnie zajęcia dodatkowe dla uczniów mają wymiar jednej godziny tygodniowo.

W okresie stażu na stopień nauczyciela mianowanego i w rok po jego zakończeniu nauczyciel nie przygotowywał uczniów do udziału w zawodach i konkursach o zasięgu

⁶ Drugi z nauczycieli mianowanych ukończył staż w roku szkolnym 2016/2017 i został wyłączony spod oceny.

wojewódzkim lub ogólnokrajowym. W drugim roku po ukończeniu stażu nauczyciel ten przygotowywał uczniów do wojewódzkiego konkursu „List do pisarza”. Nauczyciel ten zadeklarował, że w okresie stażu oraz po jego zakończeniu wdrażał mające zasięg lokalny innowacje pedagogiczne o charakterze kulturalnym. [dowód: akta kontroli str. 116-120]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Analiza zakresu realizacji wybranych zadań w trakcie odbywania staży na stopnie nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego oraz w latach następujących po uzyskaniu tych stopni wskazuje na pozytywne oddziaływanie awansu zawodowego nauczycieli na działalność dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą szkoły. Po uzyskaniu awansu na wyższe stopnie zawodowe nauczyciele nadal kontynuowali przyjęte i wdrożone w okresie stażu zadania służące poprawie jakości pracy szkoły. W analizowanej grupie nauczycieli stwierdzono, że podtrzymywali oni swój wcześniejszy udział w zakresie prowadzenia nieobowiązkowych dla uczniów zajęć, a także przygotowywania uczniów uzdolnionych do udziału w zawodach z zakresu umiejętności przedmiotowych. Przeprowadzona przez dyrektora Szkoły w ramach nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2016/2017 analiza wykazała m.in., że odbywanie przez nauczycieli staży na stopnie awansu zawodowego skutkuje poszerzeniem aktywności zawodowej w aspekcie wychowawczym, poszerzeniem warsztatu pracy i wykorzystaniem zdobytej wiedzy podczas zajęć, a także wprowadzaniem nowatorskiego charakteru zajęć z wychowania fizycznego.

3. Zapewnienie nauczycielom warunków do rozwoju i awansu zawodowego

Opis stanu
faktycznego

3.1. Dyrektor Szkoły podała następujące przesłanki brane pod uwagę do określania potrzeb szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017: *w roku szkolnym 2015/2016 brano pod uwagę wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz wyniki ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, kierunki polityki oświatowej państwa, plan nadzoru Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty. W roku szkolnym 2016/2017 uwzględniono wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, w tym ewaluacji wewnętrznej, zadania związane z realizacją podstawy programowej, kierunki polityki oświatowej państwa, wymagania wobec szkół i placówek, plan nadzoru Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty oraz nową Koncepcję pracy szkoły, która określiła kierunek rozwoju szkoły na kolejne 5 lat. Przeprowadzono również badanie wśród nauczycieli sondując potrzeby środowiska w zakresie doskonalenia zawodowego oraz uwzględniono wnioski nauczycieli o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego.* [dowód: akta kontroli str. 160, 206-209, 212-217, 222]

We wrześniu 2016 r. nauczyciele Szkoły przesłali pocztą elektroniczną propozycje dotyczące tematyki szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego na rok 2017. Propozycje zgłosiło 21 osób. [dowód: akta kontroli str. 204]

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w formach doskonalenia i doskonalenia zawodowego⁷ uczestniczyło odpowiednio 11 (26%) i 32 (68%) nauczycieli. Dofinansowanie organu prowadzącego uzyskało odpowiednio 3 (27%) i 24 (75%) nauczycieli, którzy podjęli doskonalenie. Udzielanie przez dyrektora Szkoły dofinansowania opłat za doskonalenie realizowano w trybie określonym zarządzeniami⁸ Burmistrza Miasta Sandomierz. Liczba nauczycieli, którzy w obydwu badanych latach szkolnych nie uczestniczyli w ww. formach doskonalenia wyniosła 15 osób, z tego 13 stanowili nauczyciele dyplomowani. Wszyscy nauczyciele dyplomowani, którzy w roku szkolnym nie brali udziału w ww. formach doskonalenia i doskonalenia zawodowego, wzięli udział w trzech szkoleniach rady

⁷Jako rodzaj formy szkolenia przyjęto: warsztaty, seminaria, konferencje, kursy doskonalące, kursy kwalifikacyjne, studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, kolegium nauczycielskie, studia podyplomowe doskonalące, studia podyplomowe doskonalące.

⁸ TJ, zarządzeniami Burmistrza Miasta Sandomierz nr 42/2016/SCO z dnia 8 marca 2016 r. oraz nr 47/2017/CUW z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli ze środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady kształcenia nauczycieli oraz form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.

pedagogicznej, które odbyły się w roku szkolnym 2015/2016. Ponadto, w roku szkolnym 2016/2017 brali oni udział w innych formach doskonalenia zawodowego. Były to:

- szkolenia oferowane przez wydawnictwa pedagogiczne;
- szkolenia prowadzone przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w zakresie nowej podstawy programowej;
- rekolekcje, warsztaty i sympozja zorganizowane przez Wydział Nauki i Wychowania Katolickiego w Sandomierzu;

[dowód: akta kontroli str. 124-136]

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w stażach na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego uczestniczyło czterech nauczycieli.

[dowód: akta kontroli str. 64, 65, 74, 164, 173]

W badanych latach ww. nauczyciele korzystali z form dokształcania i doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków organu prowadzącego. Były to warsztaty z tutoringu (trzy osoby), kurs doskonalący w zakresie pracy z dzieckiem z autyzmem i zespołem Aspergera, kurs kwalifikacyjny *Trening Umiejętności Społecznych* (jedna osoba), kurs doskonalący w zakresie administrowania systemem (jedna osoba) oraz kurs instruktorski badmintonu (jedna osoba). Przeciętnie każdy z tych nauczycieli w ciągu dwóch ww. lat szkolnych ukończył po jednej formie doskonalenia zawodowego. [dowód: akta kontroli str. 124, 125, 127]

Uczestnictwo nauczycieli w formach dokształcania i doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków organu prowadzącego w badanych latach wynikało z potrzeb szkoły, określonych m.in. w koncepcji rozwoju Szkoły i wnioskach z nadzoru pedagogicznego. [dowód: akta kontroli str. 157, 158]

Dyrektor Szkoły złożył do organu prowadzącego wnioski, o których mowa w § 6 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli na lata 2015, 2016 i 2017 w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego, tj. odpowiednio: 20 listopada 2014 r., 25 listopada 2015 r. i 29 listopada 2016 r. Wnioskowane kwoty dofinansowania wyniosły odpowiednio: 24.600 zł, 24.600 zł oraz 31.000 zł. Kwoty dofinansowania w planach dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli⁹ na lata 2015, 2016 i 2017 wyniosły odpowiednio: 24.000 zł, 31.000 zł i 31.000 zł. [dowód: akta kontroli str. 137, 138, 142, 143, 144, 148]

Przyczyny różnic pomiędzy kwotami wnioskowanymi i ujętymi w planie dofinansowania organu prowadzącego wynikały z pomyłki przy sporządzaniu wniosku o dofinansowanie na 2015 r. oraz z przyznania przez organ prowadzący wyższej kwoty niż zawnioskowana przez dyrektora Szkoły na 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 151]

Zaplanowane na lata 2015-2017 wydatki na dofinansowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego wykonano w następujących kwotach: 2015 r. – 6.632,40 zł (27,6%), 2016 r. – 23.380,02 zł (75%) oraz 2017 r. (do 30 września) – 16.897,30 zł.

O niskim wykonaniu ww. wydatków w 2015 r. przesądziła niska realizacja zaplanowanych wydatków na delegacje służbowe (54,6%) oraz niezrealizowanie zakupu pomocy dydaktycznych (0%). [dowód: akta kontroli str. 137, 144, 154-156]

Wyjaśniając przyczyny niskiego wykonania wydatków w latach 2015 i 2016 dyrektor Szkoły podała m.in.: *część zaplanowanych szkoleń została zrealizowana w formie e-learningu. (...) Zażądano też poniesienie wydatków na indywidualne szkolenia nauczycieli, zaproponowane przez nich w trakcie roku szkolnego, z których nie skorzystali.* [dowód: akta kontroli str. 160]

3.2. Zgodnie z art. 6 pkt 3 ustawy Karta Nauczyciela nauczyciel powinien dążyć do pełni własnego rozwoju zawodowego.

Liczba nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zatrudnionych w szkole w roku szkolnym 2015/2016 i kontynuujących zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018 wynosi 36 osób. W latach szkolnych 2015/2016-2017/2018 żaden z ww. nauczycieli:

⁹ O których mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli

- nie został wpisany na listę rzeczoznawców do spraw podręczników szkolnych, o której mowa w art. 22an ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁰;
- nie został wpisany do ewidencji egzaminatorów, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 7 ustawy o systemie oświaty;
- nie brał udziału w szkoleniu kandydatów na egzaminatorów prowadzonym przez okręgowe komisje egzaminacyjne, o którym mowa w art. 9c ust. 2 pkt 8 ustawy o systemie oświaty;
- nie uzyskał funkcji doradcy metodycznego, o którym mowa w § 24-25 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli¹¹;
- nie został wpisany na listę ekspertów do spraw awansu zawodowego, o której mowa w art. 9g ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela;
- nie podjął studiów doktoranckich i nie uzyskał stopnia naukowego doktora.

Spośród ww. 36 nauczycieli dyplomowanych i mianowanych, kontynuujących zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018:

- trzy osoby ukończyły studia podyplomowe w zakresie oligofrenopedagogiki;
- jedna osoba ukończyła kwalifikacyjny kurs instruktorski z badmintona;
- jedna osoba ukończyła kwalifikacyjny kurs wychowawcy świetlicy;
- czterej nauczyciele podjęli studia podyplomowe w zakresie pedagogiki Montessori;
- jedna osoba jest w trakcie studiów podyplomowych z historii.

[dowód: akta kontroli str. 104]

3.3. Po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zmniejszyła się aktywność w zakresie doskonalenia i kształcenia zawodowego. Badanie przeprowadzone na próbie wybranych w sposób losowy 15 losowo nauczycieli dyplomowanych zatrudnionych w Szkole w roku szkolnym 2015/2016 wykazało, że w okresie stażu nauczyciele uczestniczyli w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego, a ich ilość wahała się w przedziale od 5 do 24. Liczba form doskonalenia zawodowego po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego wynosiła od 1 do 11, przy czym liczba osób biorących udział w najmniejszej liczbie tych form wyniosła 3 osoby (1 forma doskonalenia). Pozostali nauczyciele (12 osób) ukończyli co najmniej dwie formy doskonalenia zawodowego. [dowód: akta kontroli str. 152-153]

Dyrektor Szkoły jako mechanizmy motywujące nauczycieli dyplomowanych do dalszego doskonalenia i rozwoju zawodowego wymieniła m.in.: *motywujące rozmowy z nauczycielami podczas indywidualnych konsultacji, stosowanie dodatku motywacyjnego, dofinansowanie do studiów podyplomowych oraz nagrody dyrektora szkoły*. [dowód: akta kontroli str.160, 161]

Zastosowane mechanizmy motywujące okazały się skuteczne, co potwierdza wzrost liczby nauczycieli biorących udział w doskonaleniu zawodowym z 11 osób w roku szkolnym 2015/2016 do 32 osób w roku szkolnym 2016/2017. [dowód: akta kontroli str. 124-130]

Efektom działania tych mechanizmów w latach 2015/2016-2017/2018 były realizowane w Szkole programy, realizacja projektów zewnętrznych, tworzenie i realizacja projektów autorskich oraz wdrożenie innowacji pedagogicznych. Przeprowadzono również zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów oraz wyrównujące braki edukacyjne.

W latach 2015/2016-2017/2018 realizowano:

- programy edukacyjne: 10 w roku szkolnym 2015/2016 i 12 w latach 2016/2017-2017/2018;
- projekty zewnętrzne i autorskie: 8 w roku szkolnym 2015/2016 i 13 w latach 2016/2017-2017/2018;

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.

¹¹ Dz. U. poz. 1591.

- zajęcia dodatkowe: 41 w roku szkolnym 2015/2016 i 22 w roku szkolnym 2016/2017.

Począwszy od 2017 r. wdrażane są następujące innowacje pedagogiczne:

- 1) „Młody Badmintonista” – innowacja sportowa;
- 2) „Sport pływacki w szkole podstawowej” – innowacja sportowa;
- 3) Tutoring – innowacja wychowawcza (zaplanowano od lutego 2018 r.).

[dowód: akta kontroli str. 199-203]

W latach szkolnych 2015/2016-2016/2017 w szkole było zatrudnionych 22 nauczycieli dyplomowanych spełniających warunek ogólnego stażu pedagogicznego co najmniej 20 lat, w tym 10 lat po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, [dowód: akta kontroli str. 150]

W Szkole nie podejmowano inicjatyw wnioskowania do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w zakresie wyróżnienia nauczycieli dyplomowanych swojej szkoły tytułem honorowym profesora oświaty. Dyrektor Szkoły wyjaśniła to niedostatkiem wiedzy na temat osiągnięć nauczycieli, a także obawą, że dorobek nauczycieli nie był wystarczający do wnioskowania o tak prestiżowy tytuł. [dowód: akta kontroli str. 161]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Poziom wydatków na dofinansowanie doskonalenia i rozwoju zawodowego nauczycieli zrealizowanych w 2015 r. znacznie odbiegał od poziomu wydatków zaplanowanych. Nie wpłynęło to na obniżenie jakości warunków rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli, jednakże niewykorzystane środki mogły posłużyć do realizacji innych celów związanych z potrzebami szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Pomimo, iż w 2016 r. nastąpiła znaczna poprawa poziomu wykorzystania środków, zdaniem NIK zasadne jest poproszenie o planowanie na kolejne lata bardziej rzetelną analizą potrzeb w ww. zakresie.

Ocena częściowa

W Szkole zapewniono warunki do rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli.

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 z różnych form doskonalenia i rozwoju zawodowego skorzystało 26% i 68% nauczycieli Szkoły, w tym 27% i 75% z form dofinansowanych ze środków organu prowadzącego, tj. wszyscy, którzy wnioskowali o ww. dofinansowanie. Dofinansowanie doskonalenia zawodowego ze środków organu prowadzącego było uwarunkowane potrzebami Szkoły i obejmowało doskonalenie nauczycieli w celu uzyskania uprawnień realizacji innowacji pedagogicznej jako dodatkowej formy realizacji zajęć wychowania fizycznego (badminton), przygotowania nauczyciela w zakresie pracy z dziećmi z Zespołem Aspergera i Autyzmem, prowadzenia zajęć dodatkowych z zakresu *Treningu Umiejętności Społecznych* w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli odbywających staże na stopnie awansu zawodowego w formach przyjętych w ich planach rozwoju zawodowego.

Określając potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego, dyrektor Szkoły uwzględnił m.in. wyniki badań w ramach nadzoru pedagogicznego, koncepcję pracy szkoły, kierunki polityki oświatowej państwa, zadania szkoły wynikające ze zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego zmniejszyła się aktywność w zakresie doskonalenia i doskonalenia zawodowego. W roku szkolnym 2015/2016 15 nauczycieli (36%) nie uczestniczyło w zewnętrznych formach doskonalenia, w następnych latach szkolnych sytuacja ta uległa poprawie w wyniku wprowadzenia skutecznego motywowania do doskonalenia zawodowego nauczycieli dyplomowanych poprzez ustalenie wpływu aktywności nauczycieli w doskonaleniu zawodowym na ocenę pracy nauczyciela, a także na wysokość dodatku motywacyjnego i nagród dla nauczyciela.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o rzetelne sporządzanie uzasadnień ocen dorobku zawodowego za okres stażu nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy ze wskazaniem przesłanek uznania spełnienia wymagań przez ocenianego nauczyciela

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia stycznia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

Kontroler
Jerzy Stachowiak
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

